Jismoniy tarbiya va sport sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish boʻyicha tarmoq kengashi

Jismoniy tarbiya va sport sohasi

TARMOQ MALAKA RAMKASI

TOSHKENT - 2026

“Jismoniy tarbiya va sport sohasi” tarmoq malaka ramkasi 2025-yil 18-dekabrdagi Kasbiy malakalarni rivojlantirish boʻyicha respublika kengashi majlisining 114-son bayoni bilan tasdiqlangan “Tarmoq malaka ramkasi shakli” va Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti direktorining 2025-yil 19-dekabrdagi 55-son buyrugʻi bilan tasdiqlangan “Tarmoq malaka ramkasini ishlab chiqish va yangilash metodologiyasi”ga asosan Jismoniy tarbiya va sport sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish boʻyicha tarmoq kengashi tomonidan ishlab chiqilgan.

© Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti,
Jismoniy tarbiya va sport sohasida kasbiy
malakalarni rivojlantirish boʻyicha
tarmoq kengashi, 2026.

TARMOQ MALAKA RAMKASI

Reyestr raqami:

UZ-TMR-2026-T1.0-025

1. Umumiy talablar va asosiy tushunchalar

Ushbu Tarmoq malakalar ramkasi Oʻzbekiston Respublikasi Milliy malakalar ramkasi va Mashgʻulotlarning milliy klassifikatori (MMK-2025) talablariga muvofiq ishlab chiqilgan boʻlib, jismoniy tarbiya va sporti tarmogʻi boʻyicha sakkizta malaka darajasini tarmoqda qoʻllaniladigan bilim, koʻnikma (mahorat), masʼuliyat va mustaqillik xususiyatiga qarab tasniflaydi.

Tarmoq malakalar ramkasi jismoniy tarbiya va sport tarmogʻida malaka darajalarining yagona shkalasini belgilaydi, malakalarning qiyoslanishini taʼminlaydi, kasbiy standartlar va mutaxassislar malakasini muvofiqligini tasdiqlash hamda ularning malakasini tan olish tizimi uchun asos hisoblanadi.

Jismoniy tarbiya va sport yoʻnalishi boʻyicha Tarmoq malakalar ramkasining asosiy maqsadi jismoniy tarbiya va sport tarmogʻida malaka darajalarining tizimlashtirilgan tavsifini, iqtisodiyotning istiqbollari va ustuvor yoʻnalishlarini hamda tarmoqning strategik rivojlanishini hisobga olgan holda Milliy malaka ramkasi asosida mavjud malakalarga qoʻyilgan talablarni shakllantirishdan, shuningdek, tarmoqlararo kompetensiyalar va turdosh mashgʻulotlar (malakalar) turlarini koʻrsatgan holda kasblar va lavozimlarni malaka darajalari boʻyicha xaritalashdan iborat.

Tarmoq malakalar ramkasining vazifasi keyinchalik kasbiy standartlarni ishlab chiqish uchun jismoniy tarbiya va sport tarmogʻidagi joriy va istiqbolli texnologiyalarni hisobga olgan holda ishchilarning funksional xatti-harakatlari, koʻnikmalari, qobiliyatlari va bilimlariga qoʻyiladigan talablarni aniqlashdan iborat.

Tarmoq malakalar ramkasida quyidagi asosiy tushunchalar qoʻllaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur boʻladigan, oʻrganilgan va oʻzlashtirilgan maʼlumotlar;

guruh – iqtisodiy faoliyatning keng sohasini bildiradi. Har bir guruh faoliyatning yirik segmentlarini birlashtiradi;

informal taʼlim – aniq maqsadga yoʻnaltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy taʼlimdan koʻra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi oʻquv faoliyatini oʻz ichiga olgan taʼlim shakli;

iqtisodiy faoliyat turi – savdo uchun moʻljallangan mahsulot ishlab chiqarish (xizmat koʻrsatish) maqsadida u yoki bu turdagi resurslarni (uskunalar, mehnat, texnologiya va boshqalar) birlashtirishga asoslangan ishlab chiqarish jarayoni;

jismoniy tarbiya va sport boʻyicha mutaxassislar – davlat maktabgacha taʼlim tashkilotlarining jismoniy tarbiya instruktorlari, umumiy oʻrta va oʻrta maxsus taʼlim, professional taʼlim muassasalarining jismoniy tarbiya fani oʻqituvchilari, oliy taʼlim muassasalarining jismoniy tarbiya va sport yoʻnalishlari boʻyicha rahbar va pedagog kadrlari, olimpiya va paralimpiya zaxiralari kollejlari, sport turlari boʻyicha ixtisoslashtirilgan davlat maktab-internatlari, sport maktablarining rahbar kadrlari, instruktor-metodistlari, maxsus fan oʻqituvchilari, trenerlari, sport psixologlari, maxsus xizmat xodimlari hamda sport tashkilotlarining jismoniy tarbiya va sport boʻyicha mutaxassislar;

jismoniy reabilitatsiya – odam organizmining buzilgan yoki vaqtincha yoʻqotilgan funksiyalarini hamda nogironligi boʻlgan shaxslarning va jismoniy imkoniyatlari cheklangan boshqa shaxslarning ijtimoiy hamda kasbiy faoliyatga boʻlgan qobiliyatlarini jismoniy tarbiya va sport vositalari hamda usullaridan foydalangan holda tiklash (tuzatish va kompensatsiya qilish);

jismoniy tarbiya – madaniyatning insonni jismoniy tarbiyalash, jismoniy rivojlanish va jismoniy tayyorgarlik orqali jismoniy hamda intellektual jihatdan kamol toptirish, uning qobiliyatini va harakat faolligini takomillashtirish, sogʻlom turmush tarzi koʻnikmalarini shakllantirish, ijtimoiy moslashtirish maqsadida jamiyat tomonidan yaratiladigan hamda foydalaniladigan qadriyatlar, normalar va bilimlar yigʻindisidan iborat boʻlgan qismi;

kasb – koʻnikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bogʻliq boʻlgan faoliyat turi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini oʻz ichiga olgan tizimlashtirilgan roʻyxat;

kichik sinf – sinf ichidagi faoliyatning aniq turlarini ifodalovchi faoliyat turi;

koʻnikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

mehnat funksiyasi – kasbiy faoliyat doirasida xodim tomonidan belgilangan natijaga erishish uchun amalga oshiriladigan mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mehnat harakatlari – xodimning mehnat predmeti bilan oʻzaro taʼsirida muayyan mehnat natijasiga erishiladigan jarayon;

norasmiy taʼlim – taʼlim xizmatlari taqdim etilishini taʼminlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yoʻnaltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida oʻqitishdagi rasmiy taʼlimga qoʻshimcha va (yoki) uning muqobil shakli;

ommaviy sport – sportning tashkil etilgan va (yoki) mustaqil mashgʻulotlar, shuningdek ommaviy jismoniy tarbiya va sport tadbirlarini oʻtkazish orqali aholini jismoniy tarbiyalash, sogʻlomlashtirish, kamol toptirish hamda jismoniy tarbiya va sport mashgʻulotlariga jalb etishga doir qismi;

professional sport – sportning sport musobaqalarini tashkil etish va oʻtkazishga doir qismi boʻlib, sportchilar ularda oʻzining asosiy faoliyati sifatida ishtirok etganligi va ularga tayyorgarlik koʻrganligi uchun mukofot va (yoki) ish haqi oladi;

sinf – guruh ichida iqtisodiy faoliyatning oʻrtacha darajada (tor doirada) aniqlangan turlarini ifodalovchi faoliyat turi;

sport – odamlarning muayyan qoidalar boʻyicha tashkil etilgan, ularning jismoniy va intellektual qobiliyatini taqqoslashdan iborat boʻlgan havaskorlik asosidagi va professional asosdagi faoliyati, shuningdek ushbu faoliyatga tayyorgarlik koʻrish hamda bu faoliyat jarayonida odamlar oʻrtasida yuzaga keladigan munosabatlar;

sportchi – tanlagan sport turi yoki sport turlari bilan muntazam shugʻullanadigan, doimo oʻzining sport mahoratini oshirib boradigan va sport tadbirlarida qatnashadigan jismoniy shaxs;

sport boʻyicha agent – sportchi nomidan va uning manfaatlari uchun shartnoma asosida faoliyat koʻrsatadigan, tuzilgan shartnomalar shartlariga va sportchining huquqlariga rioya etilishini kuzatib boradigan shaxs;

sport musobaqasi – sportchilar oʻrtasida yoki sportchilar jamoalari oʻrtasida har xil sport turlari boʻyicha musobaqaning eng yaxshi ishtirokchisini aniqlash maqsadida jismoniy tarbiya yoki sport tadbirining tashkilotchisi tomonidan tasdiqlangan nizom (reglament) boʻyicha oʻtkaziladigan bellashuv;

sport inshooti – sport tadbirlari va ommaviy sport tadbirlarini, sport turlari boʻyicha oʻquv-mashq mashgʻulotlari va oʻquv-mashq yigʻinlarini oʻtkazish uchun moʻljallangan, oʻziga qoʻyiladigan norma va talablarga javob beradigan yopiq yoki ochiq tipdagi ixtisoslashtirilgan inshoot;

sport hakami – sport turi qoidalariga hamda sport musobaqasi toʻgʻrisidagi nizomga (reglamentga) rioya etilishini taʼminlash uchun jismoniy tarbiya yoki sport tadbiri tashkilotchisi tomonidan vakolat berilgan, maxsus tayyorgarlikdan oʻtgan va tegishli malaka toifasini olgan jismoniy shaxs;

trener – trenerlik faoliyati bilan shugʻullanish uchun malaka sertifikatiga ega boʻlgan hamda oʻquv-mashq, ommaviy jismoniy tarbiya tadbirlarini oʻtkazishni, shuningdek sport natijalariga erishish uchun bellashuv faoliyatiga rahbarlikni amalga oshiruvchi jismoniy shaxs;

Oʻzbekiston milliy sport turlari va xalq oʻyinlari – milliy ijtimoiy-madaniy yoʻnalishga ega boʻlgan hamda Oʻzbekiston Respublikasi hududida rivojlanayotgan sport va oʻyin turlari;

Oʻzbekiston Respublikasining sport terma jamoalari – xalqaro sport musobaqalariga tayyorgarlik koʻrish hamda ularda Oʻzbekiston Respublikasi nomidan ishtirok etish uchun turli yosh guruhlariga tegishli sportchilar, trenerlar,

jismoniy tarbiya va sport sohasidagi olimlar va boshqa mutaxassislar, tibbiyot mutaxassislari hamda boshqa mutaxassislar jamoalari.

Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 20-yanvardagi “Yoshlar siyosati va sport sohasida davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi PF–18-sonli Farmoniga muvofiq Yoshlar siyosati va sport vazirligi negizida Sport vazirligi tashkil etilishi hamda Qoraqalpogʻiston Respublikasi Yoshlar siyosati va sport vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar yoshlar siyosati va sport boshqarmalari negizida Qoraqalpogʻiston Respublikasi Sport vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar sport boshqarmalari tashkil etilishi belgilangan.

Farmonning 1-ilovasiga muvofiq quyidagilar Sport vazirligi faoliyatining ustuvor yoʻnalishlari hisoblanadi:

a) sport sohasida yagona davlat siyosatini amalga oshirish, unda ishtirok etuvchi davlat organlarining ushbu yoʻnalishdagi faoliyatini muvofiqlashtirish hamda mazkur sohada qonunchilikka rioya etilishi ustidan nazoratni amalga oshirish;

b) sohaga oid kompleks dasturlarni ishlab chiqish hamda sport sohasida faoliyat yuritadigan nodavlat notijorat tashkilotlar hamda fuqarolik jamiyatining boshqa institutlarini qoʻllab-quvvatlash;

d) aholi oʻrtasida sportni ommalashtirish va sogʻlom turmush tarziga keng jalb etish, sport taʼlimi tizimini takomillashtirish, sport turlari boʻyicha yuqori natijador sportchilar zaxirasini yaratish;

e) Olimpiya va Paralimpiya harakatini rivojlantirish, nufuzli xalqaro musobaqalarda sportchilarning muvaffaqiyatli ishtirokini taʼminlash;

f) sport infratuzilmasini modernizatsiya qilish, sohani bosqichma-bosqich raqamlashtirish, sohada xalqaro hamkorlikni rivojlantirish;

g) sport sohasida xalqaro hamkorlikni yoʻlga qoʻyish va mustahkamlash, xalqaro shartnomalar tayyorlash, tuzish va bajarish haqida takliflar taqdim etish;

h) normativ-huquqiy hujjatlar va texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlarning ishlab chiqilishi va tasdiqlanishini tashkil etish.

Tarmoq malakalar ramkasini ishlab chiqishda foydalanilgan asosiy normativ-huquqiy hujjatlar:

Oʻzbekiston Respublikasining 1992-yil 14-yanvardagi “Jismoniy tarbiya va sport toʻgʻrisida”gi OʻRQ-513-XII-son Qonuni;

Oʻzbekiston Respublikasining 2010-yil 27-dekabrdagi “Sportda dopingga qarshi kurash toʻgʻrisidagi xalqaro konvensiyani (Parij, 2005-yil 19-oktabr) ratifikatsiya qilish haqida”gi OʻRQ-275-son Qonuni;

Oʻzbekiston Respublikasining 2024-yil 4-noyabrdagi “Sport sohasida korrupsiyaning oldini olish maqsadida Oʻzbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksiga qoʻshimchalar kiritish toʻgʻrisida”gi OʻRQ-988-son Qonuni;

Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2010-yil 1-apreldagi “Qishloq joylardagi bolalar sporti obyektlarida band boʻlgan ayol sport ustozlari mehnatini ragʻbatlantirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi PQ-1315-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 10-avgustdagi “O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya instituti faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-3197-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 16-noyabr “Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti tarkibida “Taekvondo va sport faoliyati” fakultetini tashkil etish to‘g‘risida”gi PQ-1315-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 3-noyabrdagi “Jismoniy tarbiya va sport sohasida kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish va ilmiy salohiyatni oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4877-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 6-apreldagi “Turizm va sport vazirligi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”gi PQ-5054-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 18-maydagi “Paralimpiya harakatini rivojlantirishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-5114-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 5-noyabrdagi “Sport ta’limi tizimini tubdan takomillashtirish orqali olimpiya va paralimpiya sport turlari bo‘yicha sportchilar zaxirasini shakllantirish sifatini yanada oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-5279-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 15-yanvardagi “Aholining jismoniy tayyorgarlik darajasini baholash tizimini joriy etishning tashkiliy chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-23-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 18-fevraldagi “Sportni rivojlantirish vazirligi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”gi PQ-136-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-yanvardagi “O‘zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5924-son Farmoni;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-oktabrdagi “Sog‘lom turmush tarzini keng tatbiq etish va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-6099-son Farmoni;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 6-apreldagi “Turizm, sport va madaniy meros sohalarida davlat boshqaruvi tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-6199-son Farmoni;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 20-yanvardagi “Yoshlar siyosati va sport sohasida davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-266-son Farmoni;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 18-maydagi “O‘zbekiston Respublikasi Sportni rivojlantirish vazirligi to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash haqida”gi 369-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 7-apreldagi “Jismoniy tarbiya va sport bo‘yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 355-son Qarori;

Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 22-avgustdagi “Jismoniy tarbiya va sport sohasida faoliyat koʻrsatadigan maktabdan tashqari nodavlat sport-ta’lim muassasasi toʻgʻrisida nizomni tasdiqlash haqida”gi 466-son Qarori;

Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 11-martdagi “Sport sohasida davlat xizmatlari koʻrsatishni yanada takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi 583-son Qarori.

Foydalanilgan qisqartmalar.

MMR – Milliy malaka ramkasi;

TMR – Tarmoq malakalar ramkasi.

2. Tarmoq malakalar ramkasining pasporti

Soha (tarmoq) ning tavsifi:

Jismoniy tarbiya va sport sohasi — aholining jismoniy faolligini oshirish, sogʻlom turmush tarzini shakllantirish, yosh avlodni barkamol etib tarbiyalash, sport zaxirasini tayyorlash va xalqaro musobaqalarda raqobatbardosh sportchilarni yetishtirishga qaratilgan muhim ijtimoiy sohadir. Mazkur soha sport taʼlimi, trenerlik faoliyati, sogʻlomlashtirish va reabilitatsiya xizmatlari, sport psixologiyasi va tibbiyoti, hamda aholining turli qatlamlari uchun jismoniy tarbiya va ommaviy sport tadbirlarini tashkil etish kabi yoʻnalishlarni oʻz ichiga oladi.

Jismoniy tarbiya va sport sohasidagi tarmoq malakalar ramkasi quyidagi iqtisodiy faoliyat turlari uchun ishlab chiqilgan.

Seksiya nomi:

S - seksiyasi Sanʼat, sport va dam olish.

1-jadval. Oʻzbekiston Respublikasida Jismoniy tarbiya va sport sohasidagi TMR Iqtisodiy faoliyat turlari tasniflagichi (IFUT-2.1)ga muvofiq quyidagi iqtisodiy faoliyat turlarini qamrab oladi:

T/r	Seksiya	Boʻlim	Guruh	Sinf	Kichik sinf
1	S-seksiyasi Sanʼat, sport va dam olish	93. Sport, dam olishni va koʻngil ochishni tashkil etish sohasidagi faoliyat	93.1 Sport sohasidagi faoliyat	93.11 Sport obyektlari faoliyati	93.11.0 Sport obyektlari faoliyati
				93.12 Sport klublari faoliyati	93.12.0 Sport klublari faoliyati
				93.13 Fitness-klublar faoliyati	93.13.0 Fitness-klublar faoliyati
				93.19 Sport sohasidagi boshqa faoliyat	93.19.0 Sport sohasidagi boshqa faoliyat

TMR quyidagi kasbiy faoliyat turlari va mashgʻulotlar guruhlarini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan:

T/r	Mashgʻulot guruhi kodi	Mashgʻulot guruhi nomi
1.	12190	Boshqa mashgʻulotlar guruhlariga kiritilmagan moliyaviy-iqtisodiy va maʼmuriy ishlar boʻyicha boshqaruvchilar, b.g.k.
2.	13111	Oʻsimlikshunoslik va chorvachilik sohasidagi boʻlinmalar rahbarlari
3.	13220	Konchilik, qazib olish sanoatida ishlab chiqarish va foydalanish boʻlimlari boshliqlari
4.	13450	Taʼlim xizmatlarini koʻrsatish sohasidagi boʻlinmalar rahbarlari
5.	14312	Jismoniy tayyorgarlik va sport xizmatlari boʻyicha tarkibiy boʻlinmalar rahbarlari (boshqaruvchilar)
6.	22121	Shifokorlar
7.	22641	Shifokor-fizioterapevt va jismoniy reabilitatsiya boʻyicha professional mutaxassislar
8.	22690	Boshqa shifokorlar va professional-mutaxassislar, b.g.k

9.	23599	Ta’limning boshqa boshlang‘ich guruhiga kiritilmagan professional mutaxassislar
10.	26349	Boshqa mashg‘ulotlar guruhlariga kiritilmagan psixologlar, b.g.k.
11.	26351	Ijtimoiy xizmat va ijtimoiy reabilitatsiya bo‘yicha professional-mutaxassislar
12.	31534	Aviatsiya shturmanlari
13.	33399	Boshqa mashg‘ulotlar guruhlariga kiritilmagan tijorat xizmatlari inspektorlari, agentlari, b.g.k.
14.	34210	Sportchilar va atletlar
15.	34220	Sport murabbiylari, instruktorlari va sport xodimlari
16.	34222	Sport xodimlari
17.	34230	Fitnes klublari yo‘riqchilari, sport dam olish maskanlari va sport dasturlarining tashkilotchilari
18.	51530	Bino nozirlari
19.	51640	Uy hayvonlari va boshqa hayvonlarni parvarish qilish bo‘yicha yakka tartibda xizmat ko‘rsatuvchi xodimlar
20.	53210	Tibbiy va ijtimoiy yordam muassasalarida bemorlarga parvarishlash bo‘yicha yakka tartibda xizmat ko‘rsatuvchi xodimlar
21.	73119	Boshqa mashg‘ulotlar guruhlariga kiritilmagan pretsizion asbob-uskunalar tayyorlash va ularni ta’mirlash bilan shug‘ullanuvchi ishchilar, b.g.k.
22.	72339	Boshqa mashg‘ulotlar guruhlariga kiritilmagan qishloq xo‘jaligi va sanoat jihozlarini ta’mirlash uchun montajchilar, chilangarlar va sozlovchilar, b.g.k.
23.	83429	Boshqa mashg‘ulot guruhlariga kiritilmagan yer qazuvchi va shunga o‘xshash mashinalarning mashinistlari, b.g.k.

3. Tarmoq tahlili

Bugungi kunda sport tarmog‘ida 30 mingdan ziyod xodimlar faoliyat yuritmoqda. Ularning 52 foizini oliy ma’lumotli xodimlar, 48 foizini o‘rta va o‘rta maxsus ma’lumotli xodimlar tashkil etadi.

Hozirgi kunda sport tarmog‘i uchun 7 ta mahalliy oliy ta’lim muassasalari, shuningdek 15 ta professional ta’lim muassasalari kadrlar tayyorlab bermoqda.

Sport tarmog‘ida yiliga o‘rtacha 12 mingdan (12918 nafar) ziyod xodimning malakasi oshiriladi. Shundan 4 foizi (529 nafar Direktor, direktor o‘rinbosarlari, metodistlar, psixologlar) rahbar xodimlar, 95 foizi (12282 nafar trener, va o‘qituvchilar) muhandis-texnik xodimlar va 1 foizi (107 nafar texnik xodimlar) ishchi-xizmatchi xodimlar hissasiga to‘g‘ri keladi.

Sport tarmog‘ida yiliga o‘rtacha 2 mingga yaqin O‘zbekiston Davlat Jismoniy tarbiya va sport universiteti bitiruvchilari o‘z yo‘nalishlari bo‘yicha ishga yo‘naltiriladi.

Hozirgi kunda sport tarmog‘ida 340 dan ortiq ilmiy darajaga ega bo‘lgan xodimlar faoliyat yuritmoqda, ularning 30 foizini fan doktori (DcS) va 70 foizini fan nomzodi va falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasiga ega xodimlar tashkil etadi.

O'zbekiston Respublikasi Sport vazirligi tomonidan 2025-yilda amalga oshirilgan ishlar haqida ma`lumot:

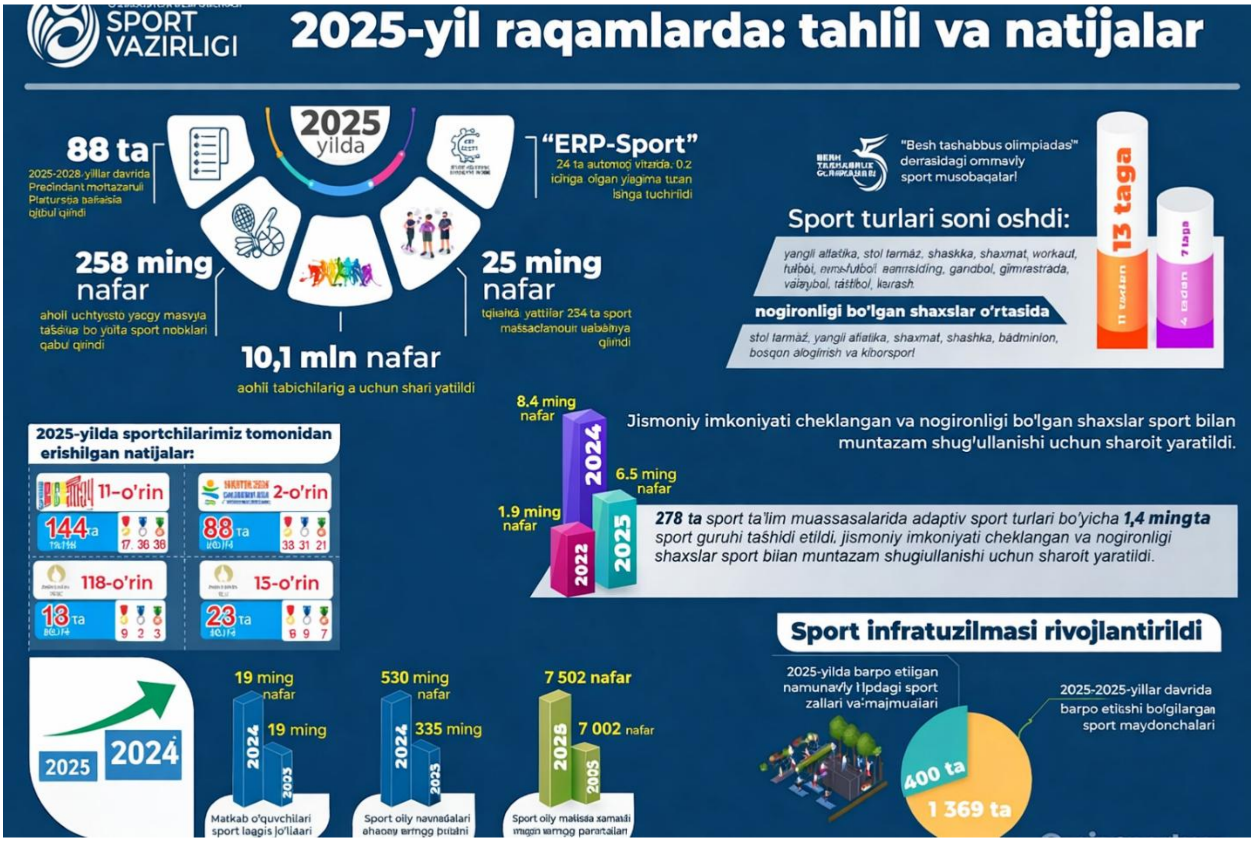

2025-yil davomida 2028-yil Los-Anjeles shahrida (AQSH) boʻlib oʻtadigan XXXIV Yozgi olimpiya va XVIII Paralimpiya oʻyinlariga tayyorgarlik boʼyicha quyidagi amaliy choralar koʻrilmoqda:

Shuningdek, 2025-yilning 8-iyul kuni Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining “2028-yil Los-Anjeles shahrida boʻlib oʻtadigan XXXIV yozgi Olimpiya va XVIII Paralimpiya oʻyinlariga Oʻzbekiston sportchilarini kompleks tayyorlash toʻgʻrisida” PQ-221-son qarori qabul qilindi.

Sohadagi kadrlar malakasi gaholashda shaffoflikni taʼminlash maqsadida “Jismoniy tarbiya-sport tashkilotlarining trenerlari va yoʻriqchi-uslubchilari hamda sport hakamlariga malaka toifalarini berish tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 7-avgustdagi VM-500-son qarori qabul qilindi.

Hozirda sport sohasida dolzarb kasblar ro‘yxatiga quyidagilarni kiritish mumkin:

Sportchi (turlari bo‘yicha) (34210002) - futbol, boks, kurash, dzyudo, taekvondo kabi sport turlarida professional sportchilar katta e’tiborga ega. O‘zbekiston xalqaro arenalarda ko‘p yutuqlarga erishayotgani sababli, sportchilarni tayyorlash va ularning faoliyati tobora dolzarb bo‘lib bormoqda;

Murabbiy (34220008) - har bir sport turi bo‘yicha malakali murabbiylarga ehtiyoj katta. Ayniqsa yosh sportchilarni tarbiyalash, ularni musobaqalarga tayyorlashda tajribali murabbiylar asosiy rol o‘ynaydi;

Sport tibbiyoti shifokori (22121137) - sportchilar sog‘lig‘i, tiklanish jarayonlari va jarohatlardan himoyalanish uchun sport shifokorlari va fizioterapevtlar juda muhim. Ushbu soha tibbiyot va sportning tutashgan nuqtasidir va ayniqsa professional sportda talab yuqori.

Kelajakda yo‘qolib ketish xavfi bo‘lgan kasblar:

Sport hakami (sport arbitri, referi) (34222010) - VAR (video yordamchi hakam), avtomatik ofsayd tizimlari va boshqa texnologiyalar qaror qabul qilish jarayonini ancha aniqlashtirdi. Natijada, kelajakda o‘yinlar robotlar yoki sun’iy intellekt asosida boshqarilishi mumkin.

Kelajakda paydo bo‘lishi mumkin bo‘lgan kasblar:

Sport psixologi / Neyrotrener(26349007) - sportchilarning ruhiy holatini, stressni boshqarish, e’tibor va motivatsiyani oshirish bilan shug‘ullanadi. Neyrotexnologiyalardan foydalangan holda mashq rejalari ishlab chiqiladi.

Sport vazirligi tuzilmasi tarkibiga quyidagi ta’lim tashkilotlari kiradi:

- O‘zbekiston davlat va jismoniy tarbiya universiteti;
- Olimpiya va paralimpiya shon-shuhrati muzeyi;

- Jismoniy tarbiya va sport boʻyicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti;
- Sportning qishki va murakkab texnik turlari boʻyicha respublika oliy sport mahorati maktabi;
- Respublika olimpiya va paralimpiya sport turlariga tayyorlash markazi;
- Sport oʻyinlari boʻyicha respublika oliy sport mahorati maktabi;
- Jismoniy tarbiya va sport ilmiy tadqiqotlar instituti;
- Gimnastika boʻyicha oliy sport mahorati maktabi;
- Gimnastika boʻyicha ixtisoslashtirilgan respublika bolalar-oʻsmirlar olimpiya zaxirasi sport maktabi;
- Sport yakkakurashlari boʻyicha oliy sport mahorati maktabi;
- Yengil atletika boʻyicha oliy sport mahorati maktabi.

4. Tarmoqqa tegishli kasblar tahlili

Mashgʻulotlarning milliy klassifikatori (MMK-2025)ga muvofiq Jismoniy tarbiya va sport sohasiga tegishli kasblar roʻyxati quyidagi jadvalda keltirilmoqda:

T/r	Lavozim va kasblar kodi	Lavozim va kasblar nomi
1.	12190019	Kengash raisi (ilmiy-texnik, oʻquv-uslubiy, oʻquv, tibbiy, uslubiy, jismoniy tarbiya-sport, ekspert)
2.	13111043	Zotdor otlarni sinash boʻyicha bosh hakam
3.	13220037	Maydon (astronomik, asbobsozlik, konteyner, sport va boshqalar) mudiri
4.	13450017	Oliy ta’lim sport klubi muassasasi boshligʻi (mudiri)
5.	14312001	Bosh murabbiy
6.	14312004	Jismoniy tarbiya-sport tashkiloti direktor
7.	14312006	Sport bazasi boshligʻi
8.	14312007	Sport boʻyicha bosh murabbiy-oʻqituvchi
9.	14312009	Sport inshooti direktori (administratori)
10.	14312010	Sport inshooti direktori (boshligʻi)
11.	14312012	Bolalar, oʻsmirlar sport maktabi direktori
12.	22121137	Sport tibbiyoti shifokori
13.	22641003	Jismoniy reabilitatsiya boʻyicha uslubchi-yoʻriqchi
14.	22690004	Tibbiy muassasa davolovchi jismoniy tarbiya yoʻriqchisi
15.	22690005	Tibbiy muassasaning davolovchi jismoniy tarbiya uslubchisi
16.	23420005	Jismoniy tarbiya yoʻriqchisi
17.	23591006	Ma’naviyat, jismoniy tarbiya va sport bo’yicha uslubchi-yo’riqchi
18.	23599004	Toʻgarak (jamoa) rahbari
19.	26349007	Sport psixologi
20.	26351012	Sport muhandisi

21.	31534001	Aeroklub shturmani (aviatsiya-texnika, sport, yengil aviatsiya va boshqalar)
22.	33399004	Sport bo‘yicha agent
23.	34210001	Atlet (turlari bo‘yicha)
24.	34210002	Sportchi (turlari bo‘yicha)
25.	34220001	Davlat murabbiyi
26.	34220002	Jismoniy tarbiya bo‘yicha tarbiyachi
27.	34220003	Jismoniy tarbiya bo‘yicha uslubchi
28.	34220004	Jismoniy tarbiya bo‘yicha yo‘riqchi
29.	34220005	Jismoniy tarbiya va sport tashkilotlari yo‘riqchi-uslubchisi
30.	34220006	Kibersport bo‘yicha o‘qituvchi-murabbiy
31.	34220007	Milliy (olimpiya, ommaviy) sport turlari bo‘yicha murabbiy
32.	34220008	Murabbiy
33.	34220009	Parasport turlari bo‘yicha o‘qituvchi-murabbiy
34.	34220010	Parasport turlari bo‘yicha yo‘riqchi-uslubchi
35.	34220011	Safda yurish va jismoniy tarbiya bo‘yicha yo‘riqchi
36.	34220012	Sport maktabi yo‘riqchi-uslubchisi
37.	34220013	Sport otlari bo‘yicha murabbiy-yo‘riqchi
38.	34220014	Sport turlari bo‘yicha o‘qituvchi-murabbiy
39.	34222001	Harbiy-texnik sport turlari bo‘yicha inspektor
40.	34222002	Bolalar sport o‘yinlari (turlari) bo‘yicha murabbiy
41.	34222003	Harbiy-texnik tayyorgarlik inspektori
42.	34222004	Kibersport hakami
43.	34222005	Moslashuvchan jismoniy tarbiya bo‘yicha yo‘riqchi
44.	34222006	Ommaviy sport ishlari tashkilotchisi
45.	34222007	Ommaviy-mudofaa ishlari bo‘yicha inspektor
46.	34222008	Ot poygasi hakami
47.	34222009	Referi
48.	34222010	Sport hakami
49.	34222011	Sport hakami (sport arbitri, referi)
50.	34222012	Sportchi-uslubchi
51.	34222013	Sportchi-yo‘riqchi
52.	34222014	Texnik va harbiy-amaliy sport turlari bo‘yicha yo‘riqchi-uslubchi
53.	34222015	Usta chavandoz
54.	34230001	Asosiy faoliyat bo‘yicha yo‘riqchi
55.	34230002	Suvda qutqaruvchi-yo‘riqchi
56.	34230004	Yordamchi komanda yo‘riqchisi
57.	51530005	Sport inshooti komendanti
58.	51640006	Otlar treneri
59.	53210011	Sport tibbiyoti davolovchi jismoniy tarbiya yo‘riqchi hamshirasi
60.	72339025	Sportning texnik turlari bo‘yicha mexanik
61.	73119017	Sport inventari (kemalari) ta’mirlovchisi
62.	73119018	Sport qurolini ta’mirlovchi
63.	83429012	Sport inshootlariga xizmat ko‘rsatuvchi mashina mashinisti

5. Yangi ishlab chiqilishi rejalashtirilgan kasbiy standartlar haqida ma’lumot

Tarmoq kengashi tomonidan 2025-2026-yillar mobaynida Jismoniy tarbiya va sport sohasi bo‘yicha ishlab chiqilishi rejalashtirilgan kasbiy standartlar to‘g‘risida ma’lumot quyidagi jadvalda keltirilmoqda:

T/r	Kasbiy standartlar soni	Qamrab olinadigan lavozim (kasb)lar soni	Ishlab chiqiladigan yil va oy
1	2	8	2025-yil, dekabr
2	3	12	2026-yil, dekabr

6.Tarmoq malakalar ramkasi malaka darajalarining tavsifi

Malaka darajasi		Bilim	Koʻnikma (mahorat)	Mas'uliyat va mustaqillik	Kasbiy guruhlarga oid faoliyat turi va lavozim (kasb)lar kodi hamda nomi
Milliy malaka ramkasi MMR	Tarmoq malaka ramkasi TMR				
1	1	Sport faoliyatining tanlangan yoʻnalishi boʻyicha elementar va boshlangʻich umumiy bilimlar; Sport mashgʻulotlari va mashqlarining oddiy turlari, ularning maqsadi va bajarilish ketma-ketligi; Sport inshootlari, jihozlari va anjomlaridan foydalanishning asosiy qoidalari; Shaxsiy gigiyena, xavfsizlik texnikasi va sportdagi oddiy mehnat muhofazasi talablari.	Belgilangan qoidalarga muvofiq standart va oddiy sport vazifalarini bajarish; Murabbiy yoki mas'ul shaxs koʻrsatmasiga asosan oddiy jismoniy mashqlarni bajarish; Sport jihozlarini tayyorlash, yigʻish va joyiga qoʻyishda yordamchi amallarni bajarish; Mashgʻulot jarayonida intizomga rioya qilish va koʻrsatmalarni toʻgʻri qabul qilish.	Berilgan topshiriqlarni belgilangan tartibda va vaqtida bajarish uchun shaxsiy javobgarlik; Oʻz harakatlari natijasida yuzaga kelishi mumkin boʻlgan xavfsizlik holatlariga mas'ul boʻlish; Sport anjomlari va jihozlariga ehtiyotkorona munosabatda boʻlish; Mashgʻulot jarayonida umumiy tartib-qoidalarga rioya qilish; Oʻzganing bevosita nazorati va kuzatuvi ostida ishlash; Faqat koʻrsatma va yoʻriqnomalar asosida faoliyat olib borish; Mustaqil qaror qabul qilish talab etilmaydi, barcha harakatlar murabbiy yoki mas'ul shaxs nazorati ostida amalga oshiriladi.	

2	**2**	Sport faoliyatining tanlangan yo‘nalishi bo‘yicha asosiy umumiy va amaliy bilimlar; Sport mashg‘ulotlarida qo‘llaniladigan asosiy mashqlar va harakatlar texnikasi; Sport jihozlari va anjomlaridan foydalanishning oddiy texnologik qoidalari; Xavfsizlik texnikasi, mehnat muhofazasi va sportdagi asosiy sanitariya-gigiyena talablari; Murabbiy ko‘rsatmalarini tushunish va bajarish uchun zarur bo‘lgan terminologik bilimlar.	Belgilangan qoidalarga muvofiq oddiy va takrorlanuvchi sport vazifalarini mustaqil bajarish; Murabbiy tomonidan berilgan mashqlarni to‘g‘ri texnika asosida bajarish va namoyish etish; Mashg‘ulotlar vaqtida sport jihozlarini tayyorlash, sozlash va yig‘ishtirish; Mashg‘ulot jarayonida ishtirokchilarga oddiy tashkiliy yordam ko‘rsatish; Oddiy muammoli holatlarni aniqlash va ularni mas’ul shaxsga yetkazish.	Topshirilgan vazifalarni sifatli va belgilangan tartibda bajarish uchun javobgarlik; Mashg‘ulotlar davomida xavfsizlik qoidalariga rioya etish uchun shaxsiy mas’uliyat; O‘z faoliyati natijalari va sport jihozlaridan foydalanish holati uchun javob berish; Intizom, sport etikasi va ichki tartib-qoidalarga amal qilish; Bevosita nazorat ostida, ammo cheklangan darajada mustaqil ishlash; Oldindan belgilangan vazifalarni mustaqil bajarish, murakkab holatlarda murabbiyga murojaat qilish; Standart vaziyatlarda mustaqil harakat qilish, nostandart vaziyatlarda rahbar ko‘rsatmasiga amal qilish.	
3	**3**	Asosiy anatomik va fiziologik bilimlar, texnologik operatsiyalar va ularni rejalashtirish usullari; Ishlatiladigan asboblarning ishlashi, xususiyatlari va maqsadi (jismoniy tarbiya va sportning moddiy-texnik	Namunaviy amaliy masalalarni yechish; Ish sohasida belgilangan vazifalar doirasida tartiblashtirilgan va tartiblashtirilmagan amallarni doimiy ravishda va alohida bajarish;	Faqat yaxshi o‘rgatilgan ish sharoitidagi o‘z harakatlari, ish natijalari va boshqalarning harakatlari uchun javobgarlik qoidalariga amal qilish; Mavjud algoritm va yo‘l-yo‘riqlarga muvofiq nazorat ostida standart va oddiy	**93.19 Sport sohasidagi boshqa faoliyat:** 31534001 — Aeroklub shturmani (aviatsiya-texnika, sport, yengil aviatsiya va boshqalar) 73119017 - Sport inventari (kemalari) ta’mirlovchisi

		bazasi), mehnat obyektlari (jismoniy tarbiya va sportning moddiy va nomoddiy tovar va xizmatlarini ishlab chiqarish va iste’mol qilish sohasida); Me’yoriy talablarga muvofiq (mehnat salomatligi va xavfsizligi boʻyicha koʻrsatmalar, yongʻin xavfsizligi, sport qoidalari (sport fanlari guruhi), mehnat faoliyati subyektlarining jismoniy faolligining hozirgi holatiga qoʻyiladigan talablar va xususiyatlar) va boshqalar.	Jismoniy tarbiya va sport soha kasbiy atamalar, kasbiy faoliyatning ma’lum bir turini amalga oshirish; Standart texnologik (ishchi) koʻrsatmalar, tartib, qoidalar, namunaviy uslubiy ishlanmalar va rejalarni qoʻllash; Barqaror vaziyatlarda asboblardan (jismoniy tarbiya va sportning moddiy-texnik bazasi) foydalanish.	vazifalarni bajarish, muammolarni hal qilishda zaruratdan kelib chiqib mustaqil qaror qabul qilish.	73119018 - Sport qurolini ta’mirlovchi
4	**4**	Amaliy muammolar yechimining ilmiy, texnik, anatomik, fiziologik yoki uslubiy asoslari; Jismoniy tarbiya va sport sohasida kasbiy faoliyatning muayyan turidagi amaliy va muayyan doiradagi nazariy bilimlar; Murakkab texnologik (ishchi) koʻrsatmalar, uslubiy ishlanmalar va rejalar boʻyicha bilimlar.	Belgilangan ishlab chiqarish doirasida har xil vazifadagi tartibsiz takrorlanadigan operatsiyalar (ish)ni muntazam bajarish; Jismoniy tarbiya va sport sohasidagi ma’lum turdagi kasbiy faoliyat vazifalarni yechishda optimal yondashuvlarni tanlash; Mehnat vositalarining texnologik parametrlari (jismoniy tarbiya va sportning moddiy-texnik bazasi) sozlash; Amaldagi yondashuvlarning samaradorligi nuqtayi	Har qanday murakkab texnik va texnologik jarayonlarda mustaqil qarorlar qabul qilish va ularning natijalari uchun toʻliq javobgar boʻlish; Jarayonlarning samaradorligi va xavfsizligini ta’minlash uchun ekspluatatsiya qoidalarini samarali qabul qilish va qoʻllash; Muammolarni va nuqsonlarni aniqlashda mustahkam mustaqillikka ega boʻlish, ularni tez va samarali hal qilish, qarorlar qabul qilishda tashkilotning talablariga	**93.11 Sport obyektlari faoliyati:** 72339025 — Sportning texnik turlari boʻyicha mexanik 83429012 - Sport inshootlariga xizmat koʻrsatuvchi mashina mashinisti

			nazaridan quyi darajadagi xodimlarning faoliyati va/yoki faoliyati mahorat darajasi samaradorligini baholash; Ish jarayonidagi yuqori samaradorlikni ta’minlash uchun innovatsion yondashuvlarni va yangi texnologiyalarni joriy qilish, hamda yuqori darajadagi mustaqillikni saqlab turish.	muvofiq yo‘l-yo‘riqlarni izchil bajarish; Ish texnologiyasi va metodologiyasi, ishlatiladigan asboblar bo‘yicha maxsus bilimlarni qo‘llash asosida mehnat (jismoniy tarbiya va sportning moddiy-texnik bazasi), mehnat obyektlari (jismoniy tarbiya va sportning moddiy va nomoddiy tovarlari va xizmatlarini ishlab chiqarish va iste’mol qilish sohasida) foydalanilgan ma’lumotlar bilan mustaqil ishlash;	

5	**5.1**	Sport va jismoniy tarbiya sohasini tartibga soluvchi qonun hujjatlari, me'yoriy normativlar, davlat dasturlari hamda xalqaro standart va tavsiyalar; Sport tashkilotlari faoliyatini rejalashtirish va boshqarish asoslari, shu jumladan byudjet tuzish, moliyaviy hisobot yuritish va mablag'larni samarali taqsimlash bo'yicha nazariy bilimlar; Jismoniy tarbiya va sport metodikasi, mashg'ulot va musobaqalarni tashkil etish usullari, turli sport turlari nazariyasi va amaliyoti bo'yicha umumiy bilimlar; Sport inshootlari texnik jihozlari va infratuzilmasini ekspluatatsiya qilish, avariya va favqulodda vaziyatlarda xavfsizlikni ta'minlash, sanitariya-gigiyena va mehnat muhofazasi me'yorlari haqida bilimlar; Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, jumladan sport menejmenti va ofis dasturlaridan samarali foydalanish hamda	Sport muassasasini boshqarish, tadbirlarni kompleks ravishda rejalashtirish va tashkil etish; Murakkab vazifalarni mustaqil tahlil qilib, muammolarni ijodiy yechimlar asosida hal etish; Byudjet tuzish, moliyaviy hisobotlarni yuritish va umumiy moliyaviy-buxgalteriya jarayonlarini tashkil etish; Xodimlar faoliyatini nazorat qilish va baholash, shuningdek, xodimlarning kasbiy rivojlanishini ta'minlash; Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan, jumladan kompyuter dasturlari va sport boshqaruv tizimlaridan foydalanish; Rasmiy hujjatlar tayyorlash va taqdim etish, ichki va tashqi aloqalarni samarali tashkil etish.	Biriktirilgan xodimlar harakatlari va ish natijalari uchun to'laqonli mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, mehnat jarayonlarini mustaqil boshqarish va nazorat qilish ko'nikmalariga ega bo'lish; O'zining ish faoliyatida va bo'lim ichida yuqori darajada mehnat intizomiga rioya qilish; Belgilangan tartib-qoidalarga qat'iy amal qilish va intizomni ta'minlashga qodir bo'lish; Rahbar sifatida jamoani boshqarish, xodimlarni rag'batlantirish va ularning mahoratini oshirish orqali belgilangan maqsadlarga erishishga ko'maklashish qobiliyatiga ega bo'lish; Kasbiy axloq-odob me'yorlari va davlat xizmatining kodeksiga qat'iy rioya qilib, ochiq va halol faoliyat olib borish.	**93.19 Sport sohasidagi boshqa faoliyat:** 51530005 — Sport inshooti komendanti

		ma’lumotlar bazasi bilan ishlash bo‘yicha asosiy bilimlar; Sog‘liqni saqlash va birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish qoidalari, sport faoliyati ishtirokchilari salomatligini nazorat qilish va himoya qilish masalalariga doir zarur nazariy bilimlar.			

5	**5.2**	Mutaxassis mehnat yoki oʻquv sohasidagi har tomonlama ixtisoslashtirilgan maxsus va nazariy bilimlar, shu jumladan milliy va xalqaro sport huquqi hamda normativ-huquqiy hujjatlarni, ommaviy-mudofaa va kibersportga oid qoidalar; Sport hakami sifatida milliy va xalqaro sport tashkilotlari (jumladan, jahon sport assotsiatsiyalari va Oʻzbekiston federatsiyalari) tomonidan belgilangan qoidalar, me'yorlar va standartlar, turli sport turlari (masalan, futbol, yengil atletika, kurash, boks, kibersport, ot sporti va boshqalar) boʻyicha hakamlik faoliyatini amalga oshirish uchun zarur nazariy va amaliy bilimlar, shuningdek, musobaqalarni tashkil etish, boshqarish va baholash jarayonlarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish qoidalari.	Mutaxassis murakkab va abstrakt muammolarni ijodiy yondashuv bilan hal qilish, zarur axborotni mustaqil ravishda qidirib topish va tahlil qilish; Sport tadbirlarini tashkil etish, boshqarish va muvofiqlashtirishda amaliy koʻnikmaga ega boʻlish; Hakam sifatida musobaqa paytida tez va xolis qaror qabul qilish, tortishuvlarni odilona hal qilish qobiliyatini namoyon etish; Sport sohasi mutaxassisi sifatida muzokara olib borish, shartnoma tuzish va kelishuvlarni boshqarish, sportchi va jamoa salohiyatini tahlil qilish, zamonaviy axborot-kommunikatsiya va oʻyin texnologiyalaridan samarali foydalanish, musobaqa jarayonlarini raqamli platformalarda boshqarish, huquqiy hujjatlarni tahlil qilish, sud-huquq jarayonlarida ishtirok etish, shuningdek, favqulodda vaziyatlarda xavfsizlik	Tashkilot ichidagi vazifalarni oʻz tashabbusi bilan rejalashtirib, mehnat jarayonini mustaqil boshqarish va nazorat qilish qobiliyatiga ega boʻlish; Oʻz faoliyati va rahbarlik qilayotgan xodimlarning ishini muntazam tahlil qilib, sifatini oshirish boʻyicha takomillashtirish choralarini belgilay olish; Mehnat intizomi, qonuniylik va professional axloq qoidalariga qat'iy rioya qilish, halollik va adolat tamoyillari asosida ish olib borish; Yangi gʻoyalar va yondashuvlarni jamoa bilan muvofiqlashtira bilish, yangi sharoitlarga moslashuvchanlik va oʻz malaka hamda koʻnikmalarini doimiy rivojlantirish intellektual salohiyatini namoyon qilish; Jamoaviy oʻzaro yordam va hamkorlik ruhida ishlash, rahbarlik koʻnikmalarini namoyon etish va professional maqsadlarga erishishda yetakchilik rolini	**93.19 Sport sohasidagi boshqa faoliyat:** 13111043 - Zotdor otlarni sinash oʻtkazish boʻyicha hakam 34222004 - Kibersport hakami 34222006 — Ommaviy sport ishlari tashkilotchisi 34222007 - Ommaviy-mudofaa ishlari boʻyicha inspektor 34222008 — Ot poygasi hakami 34222010 - Sport hakami 34222011 - Sport hakami (sport arbitri, referi) 34222012 — Sportchi-uslubchi 34222015 — Usta chavandoz

			choralarini koʻrish va birinchi tibbiy yordam koʻrsatish; Jamoa bilan samarali ishlash, xalqaro sport konferensiyalari va seminarlar ishtirokida chet tillarida (rus, ingliz) bilimlarini mustahkamlash.	oʻz zimmasiga olishning ahamiyatini anglab yetish.	
5	5.3	Jismoniy tarbiya fanlari nazariyasi, inson organizmining anatomiyasi, fiziologiyasi va biomexanikasi, sport biologiyasi va parvarishi boʻyicha chuqur nazariy bilimlar; Sport turlari va metodikasi: milliy va xalqaro standartlarga muvofiq turli sport turlari (jumladan, oliy mahkamligicha keng tarqalgan ommaviy sport turlari, maktabdan tashqari bolalar sporti, parasport hamda kibersport turlari) haqida nazariy bilimlar, ularning mashq usullari, qoidalari va trening metodologiyalari; Pedagogika va psixologiya: jismoniy tarbiya va sport pedagogikasi, taʼlimiy psixologiya, yoshlar jismoniy rivoji va psixologik xususiyatlari, oʻqituvchilik va	Mashgʻulotlarni tashkil etish va oʻtkazish: oʻquv reja va mashgʻulot dasturlarini tayyorlash, aniq mashq usullarini tanlash, mashgʻulotlarni pedagogik metodika asosida samarali oʻtkazish (shu jumladan maktab yoshidagi bolalar va nogironligi boʻlgan shaxslar bilan maxsus mashgʻulotlar); Sport texnikasi va taktikasini oʻrgatish: murabbiylik ishlari doirasida sportchilarga toʻgʻri texnika va taktikani koʻrsatish, mashqlarni namoyish etish hamda ularni toʻgʻri bajarilishini nazorat qilish; Baholash va tahlil qilish: mashgʻulot jarayonida sportchilarning jismoniy tayyorgarlik koʻrsatkichlarini kuzatish, olingan natijalarni tahlil qilish, jismoniy faollik	Kognitiv kompetensiyalar: murabbiylik va taʼlim jarayonida olingan bilim va tajribani turli sharoit va muammolarni hal qilish uchun qoʻllash, masalalarni tahlil qilish va yechimlar topish; Kommunikativ kompetensiyalar: sportchilar, hamkasblar, ota-onalar va rahbarlar bilan samarali muloqot qilish, murabbiylik vazifalarini tushuntirish, jamoa ichida konstruktiv munosabat oʻrnatish; Tashkiliy va rahbarlik kompetensiyasi: sport tadbirlarini va mashgʻulotlarni samarali rejalashtirish, jamoani boshqarish, guruh mashgʻulotlarini koordinatsiya qilish va	**93.11 Sport obyektlari faoliyati:** 23420005 — Jismoniy tarbiya yoʻriqchisi 23599004 — Toʻgarak (jamoa) rahbari 34220004 — Jismoniy tarbiya boʻyicha yoʻriqchi 33399004 — Sport boʻyicha agent 34220002 - Jismoniy tarbiya boʻyicha tarbiyachi 34220005 - Jismoniy tarbiya va sport tashkilotlari yoʻriqchi-uslubchisi 34220006 — Kibersport boʻyicha oʻqituvchi-murabbiy 34220007 - Milliy (olimpiya, ommaviy) sport turlari boʻyicha murabbiy 34220008 – Murabbiy 34220009 - Parasport turlari boʻyicha oʻqituvchi-murabbiy 34220010 - Parasport turlari boʻyicha yoʻriqchi-uslubchi

		murabbiylik metodikasi hamda kommunikatsion texnologiyalardan foydalanish tartibi; Trening dasturlarini rejalashtirish: trening va oʻquv mashgʻulotlarini bosqichma-bosqich rejalaşdırish va amalga oshirish uchun zarur boʻlgan metodologik bilimlar (mashgʻulot materiallari tuzilishi, reja tuzish, natijalarni baholash usullari); Sport salomatligi va xavfsizlik: sogʻliqni saqlash (sport tibbiyoti, birinchi yordam asoslari), xavfsizlik qoidalari va favqulodda vaziyatlarda profilaktika choralari; Normativ-huquqiy baza: Oʻzbekiston respublikasi sport va jismoniy tarbiya sohasidagi qonun hujjatlari, sport turlari boʻyicha xalqaro qoidalar va antidoping me’yorlari, kasb va lavozimlarga qoʻyiladigan malaka talablariga oid hujjatlar toʻplamlari; Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari: sport statistikasi va tahlili uchun kompyuter dasturlari,	darajasini baholash va rivojlanishni nazorat qilish; Axborot-kommunikatsiya vositalari: sport faoliyatini rejalashtirish va monitoring qilish uchun kompyuter dasturlari, mobil ilovalar, videotasvir tahlil texnologiyalari va internet-resurslardan foydalanish; Jamoa va boshqaruv koʻnikmalari: sport jamoasini boshqarish, tinglovchilarni ragʻbatlantirish va motivatsiya qilish, jamoa ichida hamkorlik qilish, sport tadbirlarini rejalashtirish va tashkil etishda yetakchilik qilish; Xavfsizlik va birinchi yordam: sport inshootlari va jihozlaridan foydalanishning xavfsiz usullarini bilish, favqulodda vaziyatlarda (jarohatlar, zoʻriqish) birinchi tibbiy yordam koʻrsatish; Pedagogik hamda muloqot koʻnikmalari: oʻquvchi, sportchi va ularning ota-onalari yoki xodimlar bilan aniq va madaniyatli muloqot oʻrnatish, trening maqsadi va	maqsadlarga erishishda yetakchilik qilish; Etika va mas’uliyat: professional sport etikasini hurmat qilish, sportchilar salomatligini birinchi oʻrinda tutish, oʻz ish vazifalariga mas’uliyat bilan yondashish, sport intizomi va qoidalariga rioya qilish; Moslashuvchanlik va ijodkorlik: murabbiylik dasturlarini sportchilarning individual xususiyatlari va oʻquv sharoitlariga moslashtira olish, yangiliklarga tayyorlik va innovatsion metodlarni qoʻllash; Kasbiy me’yorlarni doimiy ravishda oʻrganish, zamonaviy metod va texnologiyalarni egallash, ilmiy-tadqiqot va oʻquv-tadqiqot ishlariga jalb etish; Sport amaliyotiga doir xavfsizlik qoidalari, sportchilarni jarohatlardan asrash va sogʻlom turmush tarzini targʻib qilish; Tahliliy fikrlash: sportchilarning natijalarini va	34220011 - Safda yurish va jismoniy tarbiya boʻyicha yoʻriqchi 34220012 - Sport maktabi yoʻriqchi-uslubchisi 34220013 - Sport otlari boʻyicha murabbiy-yoʻriqchi 34220014 - Sport turlari boʻyicha oʻqituvchi-murabbiy 34210001 — Sportchi (turlari boʻyicha) 34210002 - Sportchi (turlari boʻyicha) **93.19 Sport sohasidagi boshqa faoliyat:** 34222002 - Bolalar sport oʻyinlari (turlari) boʻyicha murabbiy 34222003 — Harbiy-texnik tayyorgarlik inspektori 34230001 - Asosiy faoliyat boʻyicha yoʻriqchi 34230002 - Suvda qutqaruvchi-yoʻriqchi 34230004 - Yordamchi komanda yoʻriqchisi 51640006 - Otlar treneri

		ma’lumotlar bazalari, elektron nazorat uskunalari va zamonaviy axborot resurslaridan foydalanish tartiblari.	mashg‘ulot mazmunini tushunarli tarzda yetkazish; Tashkiliy va hujjatlar bilan ishlash ko‘nikmalari: dars jadval va hisobotlarni yuritish, sport jamoasi faoliyatini hujjatlashtirish, jamoaviy mashg‘ulotlar va musobaqalarni tashkil etishda zarur bo‘lgan ma’lumotlarni boshqarish; Professional rivojlanish: yangi pedagogik-metodik materiallarni o‘zlashtirish, amaliy tajriba orttirish maqsadida seminar, kurs va konferensiyalarda qatnashish, doimiy tarzda o‘z kasbiy malakasini oshirib borish.	mashg‘ulot samaradorligini analiz qilish, mavjud ma’lumotlar asosida oqilona qarorlar qabul qilish va rejalashtirish.	
5	**5.4**	Odam fiziologiyasi va anatomiyasi, sog‘lom turmush tarzining asoslari, sport tibbiyoti, psixologiyasi, ovqatlanish va farmakologiyasi bo‘yicha fundamental nazariy ma’lumotlar; Zamonaviy sog‘lomlashtirish texnologiyalari, sportda foydalaniladigan dori vositalari va ularning organizmga ta’siri, stressni boshqarish usullari;	Sportchilarning individual holatini baholay olish, ular uchun mos ovqatlanish yoki tiklanish rejasini tuzish; Dorivor vositalarni xavfsiz qo‘llash; Ruhiy barqarorlikni ta’minlash bo‘yicha maslahatlar berish; Aholi orasida sog‘lom hayot targ‘ibotini samarali tashkil qilish; sog‘lom ovqatlanish, jismoniy faollik va ruhiy	Yuqori mas’uliyat, axloqiy me’yorlarga qat’iy rioya qilish; Mustaqil va jamoa tarkibida samarali ishlash; Sog‘liqni saqlashga oid dolzarb muammolarni aniqlash va ularning yechimini taklif eta olish; Professional faoliyat doirasida sportchilar salomatligini asrash va	**93.19 Sport sohasidagi boshqa faoliyat:** 26349007 - Sport psixologi

		Sportchilarning psixoemotsional holati boʻyicha bilimlar; Profilaktik choralar va sogʻlom turmush tarzini keng jamoatchilikka targʻib qilish yoʻllari.	salomatlik boʻyicha treninglar oʻtkaza olish; Analitik fikrlash; Aholi bilan samarali muloqotda boʻlish va oʻz faoliyatida ilgʻor texnologiyalardan foydalanish.	ularning sport faoliyatidagi muvaffaqiyatlarini ta’minlash; Ilmiy asoslangan yondashuvlardan foydalanib ishlash.	
6	**6.1**	Oʻzbekiston Respublikasining qonun hujjatlari, boshqa normativ-huquqiy hujjatlari; Mahsulot sifatini boshqarish uchun uslubiy va me’yoriy-texnik materiallar; Texnologik jarayonlar va ishlab chiqarish usullari; Mahsulotlarning asosiy texnologik va dizayn ma’lumotlari; Standartlar, texnik xususiyatlar, sifat koʻrsatkichlari standartlari; jismoniy tarbiya va sport sohasi asoslari, mehnatni tashkil qilish, ishlab chiqarish va boshqarish; Mehnat huquqi asoslari; Jismoniy tarbiya va sport faoliyatida turli sinovlarni oʻtkazish va qabul qilish qoidalari;	Turli standartlar va tez-tez oʻzgarib turadigan talablarni hisobga olgan holda yangi yechimlarni ishlab chiqish, faoliyat, usullar va ularning natijalarini baholash uchun zarur boʻlgan koʻnikmalar; Mehnat yoki oʻqishning ixtisoslashtirilgan sohasidagi murakkab va kutilmagan muammolarni hal qilish uchun zarur boʻlgan yangiliklar egallaganligini tasdiqlovchi ilgʻor qobiliyatlar; Faoliyat, usullar va ularning natijalarini baholash.	Mehnat yoki oʻqishning kutilmagan kontekstida qaror qabul qilish darajasida mas’uliyatni qabul qiluvchi, faoliyatning murakkab texnik va professional turlarini boshqarish; Yakka tartibdagi va jamoaviy rivojlanish sohasida oʻziga mas’uliyatni qabul qilish.	**93.11 Sport obyektlari faoliyati:** 13220037 - Maydon (astronomik, asbobsozlik, konteyner, sport va boshqalar) mudiri 14312004 — Jismoniy tarbiya-sport tashkiloti direktor 14312006 — Sport bazasi boshligʻi 14312007 — Sport boʻyicha bosh murabbiy-oʻqituvchi 14312009 - Sport inshooti direktori (administratori) 14312010 - Sport inshooti direktori (boshligʻi) 14312012 — Bolalar, oʻsmirlar sport maktabi direktori

		Me'yoriy hujjatlar (ishga, xizmatlar) sifatini tasdiqlovchi hujjatlarni tayyorlash tartibi; Xavfsizlik me'yorlari va mehnat muhofazasi, ishlab chiqarish sanitariyasi, sanoat va yong'in xavfsizligi talablari.			**93.19 Sport sohasidagi boshqa faoliyat:** 34220001 — Davlat murabbiyi 34220003 — Jismoniy tarbiya bo'yicha uslubchi 34222001 - Harbiy-texnik sport turlari bo'yicha inspektor 34222005 — Moslashuvchan jismoniy tarbiya bo'yicha yo'riqchi 34222009 — Referi 34222013 - Sportchi-yo'riqchi 34222014 — Texnik va harbiy-amaliy sport turlari bo'yicha yo'riqchi-uslubchi
6	**6.2**	Sport nazariyasi, pedagogika, sport fiziologiyasi, anatomiyasi va gigiyenasi sohalarida yetarli nazariy va amaliy bilimlar; Reabilitatsiya jarayonlarining bosqichlari, mashqlar kompleksi, sog'liqni tiklashda jismoniy yuklamaning turlari va ularni tanlash me'yorlari; Sport inshootlarining ishlash tartibi, texnik xizmat ko'rsatish asoslari, xavfsizlik va sanitariya me'yorlari; Tibbiy-fizioterapevtik mashqlar, sog'lomlashtirish	Sport yoki sog'lomlashtirish dasturlarini ishlab chiqish, moslashtirish va guruh yoki individual tarzda tatbiq qilish; Kasbiy, sog'lomlashtiruvchi yoki reabilitatsion sport mashg'ulotlarini yo'lga qo'yish, nazorat qilish va baholash; Inshootlarni texnik xizmat ko'rsatish, sport anjomlari va asbob-uskunalar bilan ishlashda zarur ko'nikmalarga ega bo'lish;	Mustaqil ishlash, murakkab vazifalarni tahlil qilish, to'g'ri qaror qabul qilish va o'z faoliyatida tashabbus ko'rsatish; Sportchilar, murabbiylar, tibbiyot xodimlari yoki texnik personal bilan samarali jamoaviy ish olib borish, muvofiqlikni ta'minlash; O'quv-uslubiy va sog'lomlashtirish tadbirlarini yuqori sifatda rejalashtirish, olib borish va samaradorligini monitoring qilish;	**93.11 Sport obyektlari faoliyati:** 26351012 — Sport muhandisi 22641003 — Jismoniy reabilitatsiya bo'yicha uslubchi-yo'riqchi 22690004 — Tibbiy muassasa davolovchi jismoniy tarbiya yo'riqchisi 22690005 - Tibbiy muassasaning davolovchi jismoniy tarbiya uslubchisi

		yo'nalishidagi dasturlar, davolash jismoniy tarbiyasining uslublari va mashg'ulot rejalarini tuzish bo'yicha chuqur bilim; Sport menejmenti, sport muassasalari faoliyatini tashkil qilish, monitoring va samaradorlik tahlili bo'yicha asosiy bilimlar; Sport mashg'ulotlarini loyihalash, texnik vositalarni tanlash va ekspluatatsiya qilishda zarur bo'lgan muhandislik bilimlari.	Tahliliy fikrlash asosida muammoli vaziyatlarda mos yechimlarni ishlab chiqish, sportchilarning holatini tahlil qilish; Davolash jismoniy tarbiyasi yoki harbiy-texnik sport faoliyatini sog'liq holatiga qarab individual rejalashtirish, nazorat qilish va o'z vaqtida tuzatishlar kiritish qobiliyatiga ega bo'lish; Sport inshootlari, markazlar, yoki mashg'ulot joylarida xavfsizlikni ta'minlash va texnik qoidalarni amalda qo'llay olish.	Ijtimoiy-gumanitar yondashuv asosida aholining turli qatlamlari bilan ishlash, sport orqali inklyuziya, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish; Ish jarayonida innovatsion yondashuvlardan foydalana olish, it vositalar, dasturiy mahsulotlar va sport texnologiyalarini qo'llay olish; Jismoniy tarbiya va sport sohasida yangiliklarga ochiqlik, kasbiy o'sishga intilish, doimiy malaka oshirishga tayyorlik kompetensiyasiga ega bo'lish.	
7	**7**	O'zbekiston Respublikasi tegishli iqtisodiy faoliyat turining rivojlanish yo'nalishlarini belgilaydigan qonun hujjatlari va me'yoriy hujjatlar; Mehnat huquqi asoslari; Jismoniy tarbiya va sport ta'lim muassasalari, sport tashkilotlarida iqtisodiy ishlarni tashkil etish bo'yicha uslubiy materiallar;	Yangi bilim va texnologiyalarni ishlab chiqish va turli sohalardagi bilimlarni birlashtirish uchun ilmiy tadqiqot va/yoki innovatsiyalarda talab qilinadigan muammolarni, shu jumladan, strategik muammolarni hal qilish uchun zarur bo'lgan maxsus kasbiy ko'nikmalarga ega bo'lish;	Murakkab, kutilmagan va yangi strategik yondashuvlarni talab qiluvchi professional yoki o'quv kontekstlarni boshqarish va ushbu kontekstlarni o'zgartirish; Professional bilimlar va amaliyotga hissa qo'shish va/yoki jamoalar strategik mehnat unumdorligini tekshirish bo'yicha mas'uliyatga ega bo'lish.	**93.11 Sport obyektlari faoliyati:** 13450017 - Oliy ta'lim sport klubi muassasasi boshlig'i (mudiri) **93.19 Sport sohasidagi boshqa faoliyat:** 22121137 - Sport tibbiyoti shifokori

		Jismoniy tarbiya va sport ta'lim muassasalari, sport tashkilotlarini boshqarish usullari; Jismoniy tarbiya va sport faoliyatning tegishli shaklidagi fan va texnikaning mahalliy va xorijiy yutuqlari va tashkiliy ishlarni amalga oshirish va takomillashtirish, ishlab chiqarishni tashkil etish, mehnat va menejmentni tashkil etishda yetakchi tashkilotlarning tajribasi; Profil, ixtisoslik va korxonaning tuzilishi; Jismoniy tarbiya va sport ta'lim muassasalari, sport tashkilotlarini moddiy-texnik va iqtisodiy rivojlantirish istiqbollari; Tashkilotning ishlab chiqarish-iqtisodiy va ijtimoiy faoliyati rejalarini ishlab chiqish va tasdiqlash tartibi; Mahsulotlarning yangi turlarini, asbob-uskunalarni, texnologiyalarni, ratsionalizatorlik takliflari va ixtirolarni kiritishdan iqtisodiy samaradorlikni hisoblash tartibi;	Yangi bilimlarni, tartibotlarni rivojlantirish va turli sohalarga taalluqli bilimlarni integratsiyalash uchun o'tkaziladigan ilmiy-tadqiqotlarda va/yoki faoliyatda innovatsiya talab qilinadigan maxsus tadqiqot o'tkazish qobiliyati; Faoliyat, usullar va natijalar va professional faoliyat sohasi va undan tashqari sohalar uchun qisqa muddatli va uzoq muddatli oqibatlarni tanqidiy baholash; Korxonada rejalashtirilgan ishlarni tashkil etish.		

		Moddiy, mehnat va moliyaviy xarajatlar standartlarini ishlab chiqish tartibi; Xo‘jalik shartnomalarini tuzish va bajarish tartibi; Mehnatni tashkil etish choralari; Ichki mehnat qoidalari; Tegishli iqtisodiy faoliyat turining rivojlanish yo‘nalishlarini belgilaydigan qonun hujjatlari va me’yoriy hujjatlar; Davlat organlarining iqtisodiy rivojlanishning ustuvor yo‘nalishlarini va tegishli iqtisodiy faoliyat turlarini belgilaydigan qarorlari; Jismoniy tarbiya va sport ta’lim muassasalari, sport tashkilotlari faoliyati, yo‘nalishi, ixtisosligi va tuzilishiga tegishli uslubiy materillar; Iqtisodiy faoliyatning tegishli turidagi ilmiy va texnik yutuqlar haqida bilim; Ishlab chiqarishni tashkil etish texnologiyasi; Jismoniy tarbiya va sport ta’lim muassasalari, sport			

		tashkilotlari faoliyati rejalarini tayyorlash va tasdiqlash tartibi; Jismoniy tarbiya va sport ta'lim muassasalari, sport tashkilotlarini boshqarish va boshqarish usullari; Xo'jalik va moliyaviy shartnomalarini tuzish va bajarish tartibi; Xavfsizlik me'yorlari va mehnat muhofazasi, ishlab chiqarish sanitariyasi, sanoat va yong'in xavfsizligi talablari.			
8	**8**	O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlari, me'yoriy-huquqiy hujjatlari; Korxonaning ishlab chiqarish iqtisodiy faoliyatini tartibga soluvchi, iqtisodiy rivojlanishning ustuvor yo'nalishlarini va umuman O'zbekiston Respublikasi iqtisodiy faoliyat turlarini belgilaydigan normativ-huquqiy hujjatlar; Soliq qonunchiligi; Mehnat huquqi asoslari; Jismoniy tarbiya va sport ta'lim muassasalari, sport tashkilotlarining texnik, iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish	Yangi bilim va yechimlarga olib keladigan loyihalarni tadqiq qilish, ishlab chiqish va amalga oshirish; Ilmiy va innovatsion faoliyat natijalarini prognoz qilish; Kasbiy va ijtimoiy sohada keng ko'lamli o'zgarishlarni amalga oshirish; Murakkab sanoat va ilmiy jarayonlarni boshqarish; Ixtisoslashgan ilmiy tadqiqot, ishlanmalar va innovatsiyalar sohasidagi yangi muammolarni aniqlash va yechimlarini topish uchun zarur bo'lgan eng ilg'or va maxsus ko'nikmalarga ega bo'lish;	Mehnat yoki o'quv sohasida, jumladan, tadqiqot yo'nalishida yangi g'oyalar yoki jarayonlar ishlab chiqarishda yuksak darajadagi obro', innovatsiyalar, mustaqillik va professional mukammallikni namoyon qilish.	**93.11 Sport obyektlari faoliyati:** 12190019 — Kengash raisi (ilmiy-texnik, o'quv-uslubiy, o'quv, tibbiy, uslubiy, jismoniy tarbiya-sport, ekspert)

		istiqbollari, strategiyasi, ustuvorliklari; Jismoniy tarbiya va sport ta’lim muassasalari, sport tashkilotlari faoliyatiga tegishli boshqa organlarning uslubiy va boshqa materiallari; Profil, ixtisoslik va tashkilotning tuzilishi; Buxgalteriya hisobi va moliyaviy tahlil asoslari; Jismoniy tarbiya va sport ta’lim muassasalari, sport tashkilotlarining ishlab chiqarish-xo‘jalik, moliyaviy-iqtisodiy faoliyati bo‘yicha biznes-rejalarni tuzish va tasdiqlash tartibi; Strategik rejalashtirish, bozor-tashqi va ichki sharoitlar, raqobatchilar, yetkazib beruvchilar va iste’molchilar haqida tahliliy bilimlar; Korxonaga o‘zining bozor mavqeyini aniqlashga va yangi savdo bozorlariga kirish dasturlarini ishlab chiqishga imkon beradigan iqtisodiy ko‘rsatkichlar tizimi; Ilmiy-texnik yutuqlar, ilg‘or mahalliy va xorijiy, tegishli faoliyat turidagi tajriba va	Ilmiy tadqiqotlardagi va/yoki innovatsiyalardagi muammolarni hal qilish uchun va mavjud bilimlar yoki professional amaliyotni qayta ko‘rib chiqish uchun zarur bo‘lgan, sintez va baholashni o‘z ichiga oluvchi ilg‘or va ixtisoslashgan mahorat va usullarni qo‘llay olish; Faoliyat, usullar va natijalarni va ularning qisqa muddatli va uzoq muddatli oqibatlarini tanqidiy baholash.		

		shunga o‘xshash eng yaxshi korxonalarning tajribasi; Ishlab chiqarishni tashkil etish texnologiyasi; Korxonani texnik va iqtisodiy rivojlantirish istiqbollari; Korxonani boshqarish va boshqarishning zamonaviy usullari; Amaliy marketing, reklama texnikasi, sotishni boshqarish bo‘yicha bilimlar; Xo‘jalik va moliyaviy shartnomalarni tuzish va bajarish tartibi; Korxonaning iqtisodiyoti va moliyasini boshqarish asoslari; Tarmoq shartnomalarini, jamoa shartnomalarini ishlab chiqish va tuzish, ijtimoiy va mehnat munosabatlarini tartibga solish tartibi, ishlab chiqarish va mehnatni tashkil etish talablari; Xavfsizlik me’yorlari va mehnat muhofazasi, ishlab chiqarish sanitariyasi, sanoat va yong‘in xavfsizligi talablari.			

7. Tarmoqning funksional xaritasi

MMR malaka darajasi	TMR malaka darajasi	93.11 Sport obyektlari faoliyati;						93.19 Sport sohasidagi boshqa faoliyat.		Tegishli kasblar
		22641 - Shifokor-fizioterapevt va jismoniy reabilitatsiya bo'yicha professional mutaxassislar	22690 - Boshqa shifokorlar va professional-mutaxassislar, b.g.k	23420 - Maktabgacha ta'lim o'qituvchilari	23591 - Qisqa muddatli tayyorgarlik (treninglar), qayta tayyorlash va malaka oshirish bo'yicha professional-mutaxassislar	23599 - Ta'limning boshqa boshlang'ich guruhiga kiritilmagan professional-mutaxassislar	34220 - Sport murabbiylari, instruktorlari va sport xodimlari	*34222*- Sport xodimlari	34230 -Fitnes klublari yo'riqchilari, sport dam olish maskanlari va sport dasturlarining tashkilotchilari	
6	*6*	22641003 -Jismoniy reabilitatsiya bo'yicha uslubchi-yo'riqchi	22690004 -Tibbiy muassasa davolovchi jismoniy tarbiya yo'riqchisi		23591006 - Ma'naviyat, jismoniy tarbiya va sport bo'yicha uslubchi-yo'riqchi		34220001 - Davlat murabbiyi	34222005 - Moslashuvchan jismoniy tarbiya bo'yicha yo'riqchi 34222009 – Referi		
5	*5*				23420005- Jismoniy tarbiya yo'riqchisi	23599004 - To'garak (jamoa) rahbari	34220002 - Jismoniy tarbiya 34220008 – Murabbiy 34220014 - Sport turlari bo'yicha o'qituvchi-murabbiy 34220005 - Jismoniy tarbiya va sport tashkilotlari yo'riqchi-uslubchisi 34220012 - Sport maktabi yo'riqchi-uslubchisi 34220004 - Jismoniy tarbiya bo'yicha yo'riqchi 34220011 - Safda yurish va jismoniy tarbiya bo'yicha yo'riqchi 34220013 - Sport otlari bo'yicha murabbiy-yo'riqchi	34222008 - Ot poygasi hakami 34222010 - Sport hakami 34222011 - Sport hakami (sport arbitri, referi) 34222002 - Bolalar sport o'yinlari (turlari) bo'yicha murabbiy 34222015 - Usta-chavandoz 34222013 - Sportchi-yo'riqchi	34230001 - Asosiy faoliyat bo'yicha yo'riqchi 34230002 - Suvda qutqaruvchi-yo'riqchi 34230004 - Yordamchi komanda yo'riqchisi	

8. Tarmoq malakalar ramkasini ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to‘g‘risida ma’lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to‘g‘risida ma’lumot	
	Ish joyi va lavozimi	**Familiyasi, ismi, otasining ismi**
1	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti rektori	Matkarimov Rashid Masharipovich
2	O‘zbekiston davlat sport akademiyasi rektori	Tursunaliev Ilxomjon Axmedovich
3	Jismoniy tarbiya va sport bo‘yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti rektori	Amonov Asqar Namozboyevich
4	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti o‘quv ishlari bo‘yicha prorektori	Raxmonov Eldor Tolibjonovich
5	Toshkent shahar sport boshqarmasi boshlig‘i	Ubaydullaev Bekzod Ubaydullaevich
6	Toshkent viloyati sport boshqarmasi boshlig‘i	Boboqulov Rustam Suvonqulovich
7	Suv sporti bo‘yicha Respublika oliy sport mahorati maktabi direktori	Maksudov Dilshod Dilmuratovich
8	Sport yakkakurashlari bo‘yicha Respublika oliy sport mahorati maktabi direktori	Asralxodjaev Avazxon Farsoxanovich
9	Sport o‘yinlari bo‘yicha Respublika oliy sport mahorati maktabi direktori	Akramov Jasur Anvarovich
10	Olimpiya va paralimpiya shon-shuhrat muzey direktori	Axmadalieva Gulnoz Ikramovna
11	Sportning qishki va murakkab texnik turlari bo‘yicha Respublika oliy sport mahorati maktabi direktori	Tadjimov Eldar Yangabaevich
12	Adaptiv jismoniy tarbiya va sport mutaxassislarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti direktori	Alimov Axmadjon Raxmatovich
13	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti, Ilmiy ishlar va xalqaro aloqalar prorektori	Rasulov Zokir Pardayevich
14	Jismoniy tarbiya va sport ilmiy tadqiqotlar instituti direktori	Mirjamolov Mexriddin Xayriddinovich
15	Oliy ta’lim bilan ishlash sport natijalarini tahlil qilish bo‘limi bosh mutaxassisi, Kengash kotibi	Toshturdiyev Shuxrat Xurram o‘g‘li
16	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti, Qishki va murakkab-texnik sport turlari nazariyasi va uslubiyati kafedrasi mudiri	Davletmuratov Sultanbek Ruzimovich
17	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti, Futbol nazariyasi va uslubiyati kafedrasi dotsenti	Shermuxammedov Aziz Taxirovich
18	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasi mudiri	Musayev Baxrom Baxtiyarovich

19	Jismoniy tarbiya va sport ilmiy tadqiqotlar instituti, Ommaviy sportni tadqiq qilish o‘quv laboratoriyasi mudiri	Xo’jamkeldiyev G’ofur Sulton o’g’li

Mazkur Tarmoq malaka ramkasi Jismoniy tarbiya va sport sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha tarmoq kengashining 13-mart 2026-yildagi 2-son yig‘ilishida muhokama qilingan.

Milliy malaka tizimini rivojlantirish institutining 9-fevral 2026-yildagi TMR-026 – son xulosasi.

Jismoniy tarbiya va sport sohasi

TARMOQ MALAKA RAMKASI

Jismoniy tarbiya va sport sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha tarmoq kengashi